

HERBERK

útulná poezie

NO 1

Obsah

Editorial Herberku No 1: Čím by měl Herberk – útulna poezie být?

3

Jakub Grombář

5

Alexandr Levin

7

František Horka

9

Jiří Mašek

14

Jaroslav Kovanda

19

Michail A. Pismennyj

24

Milan Libiger

28

Yusef Komunyakaa

32

Tomáš Lotocki

39

Tomáš Lotocki: Básníci Petrova ticha

43

Ted Hughes

43

Petr Odehnal

46

Petr Pustoryj

49

Jan Dadák

55

Editorial Herberku No 1: Čím by měl Herberk – útulna poezie být?

Za prvé. Setkáním sedmi autorů. V překladu mnou a šesti současnými básníky, kteří jsou mně místně i duchovně nejbližší. S některými se už znám víc jak deset let, s Frantou Horkou asi rok.

FRANTIŠEK HORKA (1961) vlastní dům a rybník v Halenkovicích (přes cestu od mé chalupy). Je sečtělý, jak málokdo. Kdysi vydával s Jiřím Dynkou a Jiřím Moravským Brabcem internetový magazín *Magazlin*, ostatně na jeho doméně se pase i náš Herberk. Jeho básně dostaly první cenu na festivalu experimentální poezie *Modernost v Rakovníku* v roce 2002.

JAKUBA GROMBÁŘE (1974) znají asi všichni moravští literáti. Kromě kritických statí píše i verše. Jak napovídá název poslední sbírky *Kráska a network*, jsou to básně stručné až vtipné, bez slovní šotoliny. Kromě toho, že vlastní encyklopedickou paměť, vyučuje mě ve vinařství. Za vracovskou polní tratí Báčhory mají s otcem vinohrad a ve Vracově jsou čtvrtinová podílníci jednoho sklepa, pro některé členy Herberku spíše hlubinného vrtu.

TOMÁŠ LOTOCKI je z nás nejmladší (1977), ale jak jméno napovídá potomek nějakého starého hraběcího (hřiběcího podstatou?) rodu. Posláním je rybník, neboť všechny jeho básně s rybníkářskou tematikou (například ve sbírce *Čerňny*) jsou perfektní. Kdyby nebyl dlouholetým tajemníkem Moravského rybníkářského svazu, podezřívám bych jej, že vyučoval někde fotbalovou vědu. Na rozdíl ode mne je pravičák s levotočivými závitů v duši a má podobně encyklopedickou paměť jako Grombář.

PALARČÍK PETR alias PUSTORYJ alias PALAR (1963) je typický soudruh. Rozdělí se s vámi o kdejakou svoji zeleninu a vypije vám jakékoli víno. Je do kolektivu nepostradatelný pro svoji tvrdohlavou dobrotivost. Má z nás ze všech asi největší dluhy, ale skoro každou báseň, kterou napíše, někomu věnuje. Vydal básnickou sbírku *Den a noc* a v nakladatelství Votobia zastával velice dlouho funkci soumaru. Je rovněž výborný grafik a fotografuje. Žije v Olomouci.

PETR ODEHNAL (1975), historik, literární kritik a básník. Z nás největší doktor českého jazyka. Člen redakčních rad řady vlastivědných moravských časopisů. Kvůli tomuto zaneprázdnění dosud vydal jedinou básnickou sbírku *a budu tak i synovi*. Díky svému zakotvení v rodině a ve Valašských Kloboukách sbírku nevšední vnitřní soustředěnosti.

MILAN LIBIGER (1975) je bohužel novinář na plný úvazek. Kdyby nebyl, těžko by si však z platu nějakého krmiče v zoo vydělal na svých pět dvouměsíčních cest do Indie a na Srí Lanku, na svého koníčka, který je de facto jeho hlavním povoláním. Splývání s tamním géniem loci – bez mobilu, s minimem injekcí a peněz – mu pomohlo napsat dvě knížky básní: *jako polystyrén na hladině Indie* a *Na jedno u Šivů*, básnické sbírky, které by určitě potěšily i Konstantina Biebla.

Autor tohoto editoria JAROSLAV KOVANDA (1941) je životem protřelý člověk, bohužel postižený kromě hudby takřka vším uměním. Zřejmě zasažený nějakým knížákovým virem; ostatně v mládí byli s MK přáteli. Kromě několika básnických sbírek a jednoho románu napsal ještě řadu editorialů a kritik pro časopis současné poezie *Psí víno*, který 10 let ze Zlína redigoval.

Za druhé. Jsme si vědomi, že ukázkami ze své práce třikrát do roka nějaký internetový časopis nezaplňme. Proto má každý z autorů-redaktorů ještě za úkol přizvat si do každého vydání jednoho hosta.

Původně mělo jít o jakýsi soukromý podpůrný spolek, protože většina členů Herberku je úsilím o obživu natolik vytížena, že na poezii nezbývá síla, což se mně zdá, a jak čtenář určitě zjistí, dost škoda. Posléze však zvítězil názor, že na časopis by to bylo málo. Jsme sice uzavřená společnost (nebráníme se ani tomu, bude-li vám Herberk připomínat vzdáleně i jinou útulnu, například Bilderberg), ale může se do ní dostat kdokoli, kdo elektronicky zašle své texty na libovolnou adresu:

frantisek.horka@mois.cz

Milan.Libiger@mfdnes.cz

lotocki@seznam.cz

Petr.Palarcik@email.cz

psi.vino@volny.cz – adresa Jaroslava Kovandy
odehnal.muzeum@volny.cz

s jedinou podmínkou, že bude vybrán.

Je docela možné, že prezentace redaktorů bude postupně čím dál řidší a bude nahrazena „valivem“ čtenářských příspěvků. Ale neplánujme, není kdy.

Herberk má sice šéfredaktora, Tomáše Lotockého, ale ten nemá právo veta. Čili nikdo z členů Herberku není nikým cenzurován. Já jako nejstarší jsem „pouze“ nositelem hrdého titulu herberksfotr.

Číslo sedm, sedm stálých redaktorů, má své opodstatnění. Před vracovským sklepem se nás kolem stolu víc nevejde a v Halenkovicích na chalupě mám jenom jeden chemický záchod. A ve Vracově a v Halenkovicích u Napajedel se redakce hodlá nadále scházet.

Další konotace nechávám už na p. t. čtenářích. Do jaké míry toto moravské „kolo“ bude s to překonat své regionální hranice a podobně.

JAROSLAV KOVANDA, herberksfotr

Redrada, Vracov, 8. 9. 2012

Jakub Grombír

ASONANCE PO ŠICHTĚ

Ta naproti přes uličku
Je vzorná nákupčí
Na mě ani nepohlédne
Ostatně proč taky

Pole se černají
Míjíme hradlo
Srny se od trati odsunou
Jen tak aby se neřeklo

BOTANIKA

Hostinec Na růžku
Jak záhon s úrodnou prstí
Na umakart jsou nasázeny
Unavené obličej
Podívej, kvete Růžek...

PŘÍPLATEK ZA ODBORNÝ VÝKLAD

Školní výlety se na ochozu pošouchují
zajímá je jen kdo koho kam dlobne
učitelky zchváceně otírají brýle
tak si ani nepovšimnou
jak jim za zády
nenápadně přežvýkne
mamut čekající na mahuta
na nové zmrazky
v plsti zrzavé srsti
užívá si zatím prázdnin
pózuje jak celebrita
na pytle s cementem
mazaně uplatňuje oblou křivku klů
po očku hlídá potomka
a ví, že jeho čas přijde

PŘEDJAŘÍ

Životy pozvolné
Vidění periferní
A měsíc nad řekou
Okresní noviny
Dřímání v lokálce
Poslední cigareta
A světů tisíce
Jež nikdy neokusím

JEDNOU (POKUS O KÝČ)

Přál bych si s tebou
V zapadlé kavárně
Popíjet likér vyrobený
Z brandy, čajových lístků
A okvětních plátků růží
Projít až dozadu
Kde se pod mramorovými sloupy
Popelí slepice
V rámech visí místo novin
Vzorníky motýlích křídel
A tiše hraje píseň
Tout le garçons et les filles de mon age
Darovat ti okřín
Plný průsvitných kamínků
Dívat se ti do očí
Dokud nepřiletí
Podle grafikonu
Tvůj pták Noh

BOHUSLAVICE

Mladík s dlouhými vlasy
ve vyrudlém tričku
zavěšuje dětem
právě dokončenou houpačku
vlak se naklání v zatáčce
jeden z posledních slunečních dnů
a pes v boudě ohryzává
husí křídlo
na vymetání kamen

Alexandr Levin

JAK JSEM STRÁVIL LÉTO

Lovil jsem mouchy
Proháněl pavouky
Vytahoval brouky z bazénu
Usínal při ohlušujících sborech žab
Zíral z okna na rybník a psal knížky pro peníze
Vypočítal jsem trajektorie pohybu zvlášť koz a zvlášť ovcí
Hleděl za prolétávajícími letadly
Vozil v kočárku chlapce Ětomu
Kupoval od sousedky ovoce
Chodil k domácím čist maily
Přítom jsem domácím trhal jahody, šlapal po trávě domácích
seděl na židli domácích, ani nemluvě o jejich posteli
Dojeda jsem po dětech meloun, dojedl polévku od včerejška,
kousky kuřete a záhadné zeleninové ratatouille (to dost neochotně)
Pekl se s knížkou na slunci, aby se mi ztratil bílý pásek od hodinek
Bojoval s mobilem, který ukazoval chvíli VENKOV a chvíli MOSKVA
a pak chroptěl a vypínal se
Ležel v trávě a odháněl drobné štípající mouchy
Jednou jsme se dokonce s Marinou vypravili na cestu kolem světa
teda kolem rybníka, ale zastavil nás plot
Jel autem po Ščolkovské silnici, hrdě předjížděl
dvacetileté mercedesy a volkswageny, zlobil se na „gazíky“
a „saraje“, které se plazily v levém pruhu a neuhýbaly z cesty
Vozil z trhu ty nejsladší broskve, nejnekyslejší tvaroh
a nejučnejší smetanu
Žáby ztichly a uspali mě cvrčci
Podnikl jsem s uklízečkami exkurzi do buržujské chaty
Poznal jsem, jak se jmenuje a jak vypadá vratič
Zpozoroval jsem, že se ztratily kytaristické mozoly na prstech, a rychle
je začal obnovovat
Přítom jsem složil dvě písně
Napsal jsem dvě knížky pro peníze
Ani jednou jsem se nenachladil
Opálil se
Napsal jednu básničku

ŠOUBYZNYS

Šou

bez

nás

Moskva je přitahuje možností zůstat.
Snaží se zůstat, někteří dokonce věří, že
dostanou šanci zůstat navždy.
Potom, daleko později, vyjde najevo, že taková
možnost neexistuje. Ještě nikdo nezůstal navždy.
Ale nikdo se ještě nevrátil, aby řekl, jestli mělo cenu
se tolik snažit.

*ALEXANDR ŠLOMOVIČ LEVIN (narozen 14. března 1957 v Moskvě) je ruský básník a písničkář. Absolvoval
dopravní inženýrství, pracoval jako programátor na železnici. Komerční úspěch jeho učebnice
Práce na počítači pro samouky mu umožnil stát se umělcem na volné noze. Vydal básnickou sbírku
Biomechanika, natočil desky Francouzský králík a Písně nebe a země. Byl členem literární skupiny
Lingvosémantika, provozuje internetové stránky <http://levin.rinet.ru>.*

František Horka

ALENKOVICE

Halenkovice, správně Alenkovice, far. ves na Moravě, hejt. Hradiště Uher., okr. Napajedly; 387 d., 1877 ob. č. (1890), kteří mluví nářečím uher. Slováků, kostel Pozdv. sv. Kříže, 4tř. škola, pošta a popl. dvůr. K obci náležejí osady nově založené: Kateřinice, Kržle, Lípové, Pláňavý, u Svatých, Zadřínový a Zemanový.

H. založil Jan svob. pán z Rotalu, pán napajedelský, mezi r. 1626 až 1634 a pojmenoval na počest své choti Aliny Bruntálské z Vrbna Alinkovicemi (u lidu Halenkovice). H. skládají se vlastně ze tří osad, jež v jednu spojeny jsou: H., Eleonorice a Kateřinice. Mnoho stromoví ovoc.; nedaleko panský dvůr. (Ottův slovník naučný)

STIGMATA

velikonoční babička vždy podřezala kůzlátku hrdlo
obětí za všechny naše hříchy
stigmata koloušků po znamení
(Babi, proč se při křížování musíš dotýkat krvavými prsty?)
dívám se do hvězd nepadajících klíčem nehořících
prchám k tvému tělu beránku hlasitě vyzváním
(zvony přece včera odletěly a jejich křídla?)
necitelně se vkrádám do dvanácté komnaty
hojnou vláhu do našich temnot –
ryba v moři pýchy člověka
vysoko myslného chlípností křičícího
pátek němých motýlů v chorálu zbožnosti
mé touhy jsou hltavé
bezdušným tělem tvé křišťálové
obličej spanilosti panenská
nevinnosti po utopení v souloži
věk bídný věk umírající věk churavý

*věk rostoucí
mé vzpomínky....*

mé zpanchartělé vzpomínky!!!!

BUDAČINA

Potomně rozřezal jí zahubenčat břicho
vytahal z ní dítě nekřtěné na výletě do chlebníku
svačinu v lese chutná salám špek šumák
citronový stojí 20 haléřů uřezal mu pravou ručičku
schoval ji na poscaný kameň vylezu i slezu vytahoval
z něho žilky na prst zdýli po Hradské jezdili kupci z Hradiště
do Kroměříže když jsme přišli do které krčmy tehdy ji vyndal
na kamna aby uschla v té jeskyni přece nemohli spát zbojnici
pořádný chlap se tam ani nevrze na každý prstek přilepil
voskovou svíčku malou možná je tady někde poklad zlato
drahé kamení had klikatý jeduplný když ty svíčky hořely
žádný zbojnika neviděl hoří na prstech zahubenčat žádného
zbojnika jsme neviděli jenom plamínky všude na stromech

KOST

Kuličky se hrají u hřbitovní zdi
červená žlutá do důlku skleněná
Ej Ej snilo sa mi sníska

kost vykopaná kost odhozená
na hrobech zbytky popela
to pokušení dát ti ji do kabelky
proč křičíš proč pláčeš
možná bych Tě raději už tehdy líbal
tu kost štítivě vyhazuješ
je třeba vrátit do země prach
popel obracení
popel na moji hlavu
už šedivím
Navždy jsem tě ztratil
tím umrlčím vyznáním lásky

vítěz bere vše

ROJENÍ MRAVENCŮ

oxid oči zásaditotvorné

vykochávám se ulicí parkem
kvasidlo života živůtku napnutého

oxid oči kyselinotvorné

královno ! mydlí se každý den
podpaždí chloupek po
chloupku vytrhává voskuje
odhaluje se nám

oxid oči amorfní

vejce prominutí bezbožné

já vrhám oštěpem já házím oštěpem

nastav břicho odhalené opálené

můj neholený cíl

oxid oči neutrální

ŘÍJE NA DOLINĚ

podzimní barvy listů padají na hladinu rybníka

šum deště ustal:

Utrhni poslední hrozen Příteli !

Tvůj pohyb je jen nejistý stín mezi větvemi

Ticho v nás je neklidné...

NEBREČ ! NEBREČ !

jsme pryč zrazeni v zemřelém čase

TANEC NA LEKNÍNECH V BUCHLOVICÍCH

po květech leknínu tančíš *Nymphaea alba*

ZMÁMENÁ rituál zběsilosti hostina světla

tisíce hvězd na hladině

tisíce květů na obloze

zadržíš duši zbavíš noc kůže

prodlužuješ čas našeho bytí

TY tišitelka bolestí lásky těla tančíš

lekníny chladí! poutáš mé smysly

ESENCE ztichlých vášní *Nymphaea lotus*

trháš levou rukou květ polykáš jeho záři

tvoříš zázrak tancem – rozkoš

nespoutaná se blíží

ŠÁCHOLAN HVĚZDNATÝ (MAGNOLIA STEHLATA)

Rozličných barev vůni mne zasnu

perlový lístku kvetoucí –

nejdokonalejší krásných okrasa!

jasnosti hvězd pronikající

vznešených světél nebeských

Převelebná!!!

Bílá růžovou barvou se červenající

utěšující prvopočáteční skvělosti

proudem rozkoší tvé napájející se

Rozdvojl jsem se

abych sám sebe mohl pojídat

VISELCI

každý správný chlap se nakonec oběsí když se děda

vpíjel chodil se věšet na *Zadní Krásnou* provaz z oběšence

kdo má dobře nakoupí starý *Ló* se oběsil v šopě na dřevo

vedle vlčáka staženého z kůže tak tam viseli spolu jeden do klobásek

a na pečení a druhý do země nebo ho spálí? boty z oběšence

kdo má nikdo ho nedohoní na *Zadní Krásnou* je daleko

než tam dojdeš vystřízlivíš palec z oběšence

kdo má za škraní nikdo ho neuvidí stejně tam v horách

visí naše duše opilé na dubiskách prastarých

JARNÍ OTVÍRÁNÍ SKÁLY

Zahrado podoby černá

*mlčím sněženky
mlčím konvalinky
mlčím růže
mlčím první sen*

Pamatuj!
vůně hltavé
obličej narození tvého v hladině vodní –
žádný není, kdo by neviděl

Tobě obětuji svůj oděv
květiny na svou horu přenesu:
dobře jest!

Jiří Mašek

ŽALTÁŘ

ZPĚV OFELIE

Kolumbus zmaten byl
když odkryl prvosenku
hoch co mě políbí
objeví podprsenku

Tisíc a jedné noci sen
a oranže a fíky
mám více pokladů
než obě Ameriky

Všechno ti odletí
zpěv Serafínů
jestli mě poraníš
jen stínem stínu

SEDMIHORKY

S loutnou tu milovali principi
za čarokrásných májů
Jak minci otřelou čas snící
v plesnivý plyš tě zaklel hájů
Spí spí spí spí vrabci
Vějířem ladí
na strunách slunce lazurný gejzír
Zeleným kobercem kráčí vezír
kohout se spuštěným hledím

Motýlím křídlem
krajinu zakletou
probouzet marno
Bílou raketou

Snad z pohádek palice větrem hraje
Snad stínů pád ztlumený plyšem háje

ŽEBRAVÝM MNICHŮM V NANCY

Baletka schystaná k tanci
Koketní siréna Město Nancy
V bran šněrování zlacených
dvou nader šepot fontán dvou smích

Za městem k nebi pláč parníků zní
bílé lodi vlekou černý proud
jak náruč ženy otvírá se cesta Plout odeplout
s bohem cyničtí mniši žebraví

v kapse ni sous bratříčci vrabci
ani drobeček ta vaše skýva
jen píseň mám chci cestou ji zpívat
ať ozvěnou jak vzpomínka se vrací

Baletka schystaná k tanci

VEČER

Večer u potoka stanul s písni svou
odchází obzor hrbatý nosič barevných pochodní
a měsíc zlatoústý měsíc ten milenec láskou šílicí
chladí se v tůni zelené A z tůně zelené
podobna zlatému prstenu z tůně zelené
hoří palčivá úzkostí vášně otevřená ústa
Ó neskláněj mléčnou šiji k líbání
má lani jiskroboká

KRAJINA Z VERNISÁŽE

Paprsek roztříštil třpyt modrý po jezeře
jak pohádek listy v staré čítance
převracíš očima průzračné keře
a z rosy spřádáš křehké romance

Spí stromů stín
a v třtinách světlo láme
s červeným člunem odplouváme
v začarované paláce

DOMRÉMY

Na kolo bulvárů vlámán smích žen
Nahatý smích V hru pohárů hran
S bohem Paříži

V loktech potoka vesnice spí
topoly předou předou a předou
vřetena ticha

Otcovská stáda pásala's tu kdysi
a hvězdy Odkud zní záhadné hlasy
Jano pastýřko s přilbicí
překročit všechny hranice
třeba z ohně

Bez konce dálko dálko v noc pohřbená
Bezstrunná harfo luk podzimní jara má
umklých hlasů zmlklý zvuk
kde uslyšíš
Topoly předou předou ticho

NÁVRAT

Ocúnů cudných útlou struhou
Odtéká podzim ze zahrad
Na lyru léta sedmistrunnou duhu
Nebudou nebudou pastýři hrát

Opouští jablko stromů kolébku
Ó zrychlený pád rozkvetlé bouře
Vodopád plamenných polibků
Ve strunách vlasů probírat se dlouze

*nohy žen magnetické střelky lásky
nad milencem spjaté k čemu se modlíte
viděl jsem vás viděl v podobě plamenů
a z tohoto hořícího keře
promluví hrozná mlčení Boha
neboť na stříbrné píšťaly varhan
hrajeme pouze satyrskou melodii
myslíce že se nám narodí Kristus
z ukolébavky moderních tanců
ani Dionýs ani Dionýs
leda blázen jako celé století*

Na černých věžích Prahy v té oáse Čech
Ve stínu století zrají jablka baňatá
Maně se zdá že i na tváři vzroste ti mech
A cizí je vlastní kravata
Hřeben mostů hladí mou Loreley
Vltavu princeznu zakletou
Zelený vodník Mikuláš hráč na šalmaj
Zpívá jí uspáván Loretou

* * *

Ať zní tam v dálce za modrýma v dálce horama
Slunečních zemí tance a hudby
Vrkání pocelů placené lyrama
Má země sní v řetězech hor své sudby

*z kolika růží jste ssáli už krev
ale milenku nenašla tvá náruč
šaškovsky zpíváte falešný chvalo zpěv
a brázda co kypřil ji přísný můj děd
osiřela
když nikdo
alespoň sám sobě podati přátelskou ruku*

*a uvěřit
že celá země
je jablko
darované nejen k pokušení
ale pro spásu v smrti*

*Advokát JUDr. Jiří MAŠEK se narodil 26. 3. 1905 v Ohrazenicích u Turnova, zemřel 8. 4. 1959 v Praze.
Vydal dvě básnické sbírky: Žaltář (1929) a Žal věrný (1940).*

Jaroslav Kovanda

Z FRANCIE DOMŮ

Ještě jsem koupil podprsenku – dva sáčky na slib
konzervu růžových krevet
a v Le Bourget nasedl na tlusté letadlo
a do tmy jak z olova
dosedl Na Ruzyni
svítil už jenom ten klitoris pěticipý
i na polštáři Ministerstva vnitra
zatímco na Champs Elysées neonový rožeň
a těch grilovaných aut Vzpomínáš?
Před nádražím Praha střed zas
dva chlapi ve rvačce sebou škubali v kolejišti
než tramvaj přijela Honem na Hlavák
ještě pivo a 1969 noviny pod paži a poslední vagón byl můj
A ten co mně pomáhal na nohy
hned říkal co Dubček
a tatínek že by mu rozbil hubu
kdyby se dal na politiku a vůbec
nebylo čím tu báseň vylepšit
snad jenom že vlak končil v Košicích
a já jsem už dlouho neviděl Hornád

Praha – červenec 1969

NA POBŘEŽÍ

Chtěl bych opravdu zas někdy jet vlakem
z Bad Doberan přes latu náměstí
a dívat se na sebe z okna
jak běžím po hradle
chuchvalce páry na hrudi
jediné medaile?
Žena má červená ústa kdesi na líci
syn ještě nepodepsanou čepici
v Heiligendammu vystupujem...
Maxim Gorkij si tady před válkou léčil Peškova
a my ležíme za nákyem hřbitova
jak u Metuje...
vlny jak čuvači nám kotníky lížou
Pospávám v duně a myslím na Německo
na tu *kafilerii a koželužnu v jednom*
kdysi
a žena se ptá co jíst chci
a kdy prý ji konečně *vyžulím*
vysekám do kamene přece
Zde u zátoky vestoje anebo vkleče?...
Sýkora v rákosí zas volá syn...
a našinec v duně přemýšlí
jestli *tam* znali
indiánský způsob činění kůží mozkiem
neb každé zvíře má prý dost mozku na vyčinění té svojí
Jak prosté
Jak lehce tě tady na pobřeží
podobné sarkomy napadají

Rostock – červenec 1977

KRAJINA

Jaroslavu Seifertovi

kolem Urbina
je mírná
jako pudink vyklopený na tácek
a Bramante
skládanku dóžecího paláce
si postavil beztak
byl ještě v ohrádce
a Raffael Santi?
s talenty se tady topilo
poledne – půlnoc dne
z holičství voní buchy a pitralon
ó Urbino
ó pitralon

Itálie – červen 1974

U VOLHY

V muzeu samovarů nás pozvali do „byfé“
a zapálili dřevo pod tím nejtlustším
„Ivanem Ivanovičem“

Popili jsme čaj a zakousli
a pak šli k pomníku Afanasije Nikitina
který vykonal první přátelskou návštěvu Indie
ovšemže v převleku za muslima

U toho bronzu nevěsta s nohou v sádře se fotila
komáři dotovaní Volhou
pod stanem pili jsme pivo Afanasij
desítku docela dobrou

přikusovali jsme k ní sušené oukleje
slunce fládrovalo stan
Volha kolem vlekla pomeje
Seina v rohu kdosi zasténa

Tver – květen 2009

NA TAK DLOUHÉ CESTĚ

a zejména když poprchá
musí se občas udělati
a lékař Čechov by určitě nebyl proti
technická zastávka
Hle **Autobusové nádraží Kuvšinovo**
autobusy nikde jen kde tu hovno
a protože *Slovan nerad močí sám*
slyším z řady za budovou:
A kdekoli můžeš dej si k jídlu rybu
neboť ryba má takovou sílu proto
že byla na zemi už před potopou
takže není prokletá (Michail)
a Viktor Širokov *se omlouvá za Rus*
že jejich zem je jako ta slovensky ortuť
tak jako malé kuličky k velké rády přilnou
tak se i k Rossii malé národy rády „přirtutí“
a Černohorec Miljutin
se mě ptá jestli znám první Mao-cetungův zákon:
Vždy když se postavíš k nějakému problému čelem
máš prdel vzadu...
lebeda v dáli sletovaná je už
s jezerem Seligerem
naposledy se zasměj
na oběd k mnichům tam jedem
na daču

Tverská zem, květen 2009

CESTOU K JEZERU SELIGER

říkám Srbovi Goranovi
který sedí v autobusu hned za mnou
jeden můj postarší bonmot:
2. července 1992 byla v Bělehradu taková tma
že jsem nerozeznal Srba od Chorvata
A když se ho ptám
jak rozezná
aby mohl nenávidět
jak oddělí to *svoje* zrno od plev
co mu napoví ve tmě
aby mohl vinit
do týla mi jen hlesne:
instinkt

Tverská zem - květen 2009

OBŘADY SKONČILY

jiné skupenství polévky stoupá ke stropu
bonbóny měknou mezi okurkami v *ukropu*
mnich který má nejspíše domácí trest
z plátna a klihu nám k jídlu čte
jakousi krvavou trest
vynikající byly bliny
i bramborová kaše
i pirožky s mletým masem
rybí karbenátky ale
zdály se mi už krapet osahané

Jezero Seliger - květen 2009

Michail A. Pismennyj

ČLOVEK KONČIACI

Včera som stretol Dášenku Milisiponti. Nebolo možné ju neľúbiť. Tvár odutá, topánky rozťahané s nabok vyplazenými jazykmi. Z očí sa stratila akákoľvek radosť.

– Čo čumíš, baran? – prehodila.

Už je zaťažko i niekoho ľúbiť. Akákoľvek čistota je fuč.

*

V divadle vystupoval básnik Stojlov z hlavného mesta. Recitoval úžasne. Poslal som mu lístok: – Povedzte o sebe! Ako ste sa stali básnikom?

Odpovedal, že krv býva venózna – bez kyslíku a arteriálna – s kyslíkom. Arteriálna ide k srdcu a venózna zo srdca. On je akoby arteriálna krv. Strká srdca národa, aby bilo. O sebe nepovedal ani slovo, podliak.

*

Udrelí ukrutné mrazy. Som stále v kabáte.

*

Oproti môjmu oknu sa okotila suka. Súcitným jej bolo ľúto. Zbili jej búdu a podstlali slamy. Ha-ha-ha, mrazy!

*

V knihe ponúkali Fetova. Nekúpil som. Knihy sú mi už na nič.

*

Videl som, ako v hmle opitý Vaňka Tarin šťal na šteňatá, ako natrčali papuľky pod teplý prúd. A potom zamrzli, sprostáčkovia. Suku bolo treba odohnať od okna, lebo vyla. Aj búdu rozmlátiť, aby sa nevrátila.

*

Štence zasypalo snehom.

*

Nevládzem spať. Veľmi som zostarol. V nemocnici ma nechcú liečiť. Doktori sa ma stráňia. V obchode nemali mlieko.

*

Poročov povedal, že Sidor robí v „Novom svete“. Rozhodol som sa napísať poviedku a poslať ju Sidorovi. Veľmi dobre sa poznáme. Tutove to zverejní.

*

Píšem poviedku, ako robotník vynašiel sústružnícky nôž. Treba zájsť do fabriky, pozrieť sústruhy.

*

Bol som vo fabrike. Sústruhy šumia. Kovová stružlina je veľmi krásna vecička.

Robotníci mnou opovrhujú. Však uvidia, keď to Sidor uverejní! Intelektuálne dielo je vždy nevzdelancom smiešne.

*

Poviedka je skoro hotová. Robotník sa bije s inžinierom o svoj vynález, hovorí mu: – Čo čumíš, baran? Inžinier nespí celú noc a ráno prichádza k robotníkovi a hovorí mu: – Nauč ma, pracujúci človek! Inžinierovi ušla žena, robotník ju berie za ruku a vedie ju k inžinierovi. Ostalo len opísať, ako všetci oslavujú zmierenie.

Robotník sedí na čestnom mieste v dome inžiniera a ospravedlňuje sa mu za „barana“.

– Ja som bol hrubý a tvrdohlavý – hovorí inžinier. Jeho žena sa usmieva.

*

Dopísal som poviedku a celý den ju prepisoval načisto.

*

Čítal som poviedku Poročovovi. Veľký úspech. Poročov je hlava! Podotkol, že výrazy hrubý a tvrdohlavý nesedia. Odporúčal prerobiť. Veľmi chválil môj cit pre to, čo treba písať. Takú poviedku Sidor musí uverejniť. Ja sám viem, že nič lepšieho som nikdy nenapísal. Dobré by bolo prečítať to Dášenke Milisiponti, ale ako vraví Poročov, teraz začala piť. Syn ju vyhnal z domu a tak prenocováva kde jej príde. A komu je vlastne ako ožranka potrebná? Strašné čo len pomyslieť, čo život vyparatil s mojou láskou. A ešte strašnejšie, keď si silno rozhorúčený tvorivým úspechom.

Ak Sidor túto poviedku neuverejní, napíšem ešte jednu, ako ženská večer, keď je už skoro tma, išla z roboty, podišiel k nej chalan a vraví: – Teta, tu v šope horí. Nevie to uhasiť. Ona vojde do šopy, natiahnu jej na hlavu vrece, zvalia na zem, roztrhnú blúzku a začnú znásilňovať. Bolo ich niekoľko, všetko ešte deti. Zrazu počuje cez vrece: – Saňka, chceš skúsiť ženskú?

Chcem, odpovedá Saňka.

No, tak poď, lebo nám už stačí.

Saňka podišiel a skúsil. Potom sa všetci rozutekali. Dlho ležala v šope, plakala. Vrátila sa domov. Syn sa pýta: – Kde si bola?

– Tam, kde aj ty – odpovedá. Saňka bol jej syn.

Poviedka musí byť hrôzostrašná. Obsah mi kedysi porozprávala Dášenka. Hovorí, že to bolo tak. Všetko je možné. U nás je možné všetko.

*

Dneska som poslal poviedku Sidorovi do „Nového sveta“. Našinec, je z nášho mesta. Kedysi mi nosil svoje veršičky. To ja som ho priviedol k literatúre. Odtiaľto sa datuje jeho kariéra. Možno povedať, že ja som ho sotil do literatúry. A moja poviedka je priechodná. Hej, hej, aj moja biografica je celkom slušná. Nikdy som nebol súdený, a dokonca ani ženatý. Všetkých zhromaždení som sa pochtivo zúčastňoval, ktoré má v živote stretli. Ani raz som sa nebil, nepijem a nefajčím. Celý život ľúbim Dášenku Milisiponti a literatúru. A kvôli literatúre som sa s Dášenkou neoženil a neskázol ani s ňou, ani so žiadnou druhou do mimomanželského styku. Spomínam. Dášenka ma raz pozvala k sebe a začala ma oblapkávať na celom tele pričom sa sama vyzliekala, moju ruku si položila na svoju hruď, ba aj inde. Ale ja som ušiel. Rodili by sa detičky a kde by bola literatúra! A ja som sa narodil pre slávu. Celý náš život poznám skrz-naskrz, ako nikto. V mojom pere je jedenapol Dostojevského. A teraz je všetko v Sidorových rukách!

Sníval som, sníval som a sníval.

*

Bol odmäk a štence sú opäť vidieť.

*

V novinách chválili básnika Stojlova. Nevie, neviem...

*

Prisnila sa mi matka. Ako keby sa pýtala na Dášenku a ja som nevedel, čo jej odpovedať. Povedal som, že som poslal poviedku do „Nového sveta“. Odpovedala, že či môže vôbec ona pochopiť, že je svet úplne nový? Ved' už dávno nežijem! – dodala.

*

Bol som na cintoríne. Chcel som prejsť k maminmu pomníčku, no všetko bolo zaviate snehom. Zastavil som sa. Neprešiel som. Zďiaľky som poslal smutný pozdrav. Idem z cintorína. Oproti mne nesú po cestičke truhlu. Vidím, Dášenkin syn Saňka kráča bez čiapky.

Koho – pýtám sa – pochovávaš?

Matku. Išiel som spolu s nimi späť na cintorín. Rozlúčil som sa s nebožkou, pobožkal jej ruku. Padal sneh a na jej tvári sa netopil. Už som nič necítil, lebo som bez čiapky skrehol. Bolo mi nepríjemne a strašne. Ved' som ju ľúbil, a teraz iba chlad. Hodil som hrst zeme na truhlu a rýchlo si natiahol čiapku.

Na kare sa Saňka opil a začal všetkým rozdávať matkine veci. Všetko šatstvo dal babám, a mne – moje listy Dášenke, zabalené v handre. Keď som si lepšie všimol handru, zistil som, že je to jej šatok – pamätaná šatka, pre mňa veľmi pamätaná – aj keď celá potrhaná, chráni vzor. Dášenka ju nosila, keď chodila do školy. Vtedy začala i naša láska i moja láska k literatúre. Uvidel som ju v nej a začal som písať básne. A odvtedy píšem raz verše, raz prózu.

*

Moje listy čítala Dášenska až do zadržania papiera. Plno slov: láska, ľúbim, milovaná. V jednom mieste som ich zrátať. Rozmýšľam: ak ich bude párne číslo, tak poviedku uverejnia. Párne číslo nevyšlo, no ak prirátame slovo „láskanie“, ktoré vlastne tiež označuje lásku, tak to sedí. Značí to, že poviedku čakajú problémy, ale Sidor pomôže. Viem čítať znamenia osudu.

*

Stretol som Porochova. Hlboko sa uklonil a povedal, že budem skoro slavný. Prosil nezabudnúť a orodovať. Nestihol som sa opýtať, za čo treba orodovať, pretože Porochovo zrazu zaplakal a krížom odo mňa utiekol.

Čože, čože! – kričal som za ním.

Prepáč, kamarát, závidím ti. Já som nič, len protiveň! – odpovedal mi cez ulicu a zmizol.

Dobry človek tento Porochovo. Čestný. Velmi málo je takých. Treba povedať, že nešťastia robia dobrých ľudí, a Porochovo – je nešťastný. Kedysi zabil človeka a teraz verí v Boha a číta knižky.

*

Bol u mňa Porochovo. Velmi sa obával, aj so mnou hovoril, stojac vo dverách.

– Len o jedno ťa prosím – hovoril – keď budeš slavný, spomeň si, že je na svete akýsi Porochovo. Nezapadni, prosím – Porochovo!

Čudný človek, hovorím pravdu!

*

Už som všetko prečítal a premyslel, čo bolo možno človeku.

Nemám už viacej o čom myslieť, ani čítať.

*

Upratili štence. Neuslídil som kto.

*

Básnik Stojlov vydal novú zbierku. Nekúpil som.

*

Videl som suku, ktorej zahynuli štence. Opäť ju obskakujú psiska.

*

Filozofia: ohovárači nežijú svojim životom. Hľadajú u iných, čím by žili.

Hovorí o mne polovica mesta. Sláva!

*

Kedyže už príde list od Sidora?

*

Filozofia: spisovateľ žije doslova životom národa. Všetci ho poznajú.

Dnes o mne ktosi v mliečnom bare povedal: – spisovateľ.

*

Porochovo všetkým všetko rozblábol. Nebudem už môcť pomaly vyjsť ani na ulicu.

*

Videl som Saňku Milisipontiho. Povedal, že ak o ňom napíšem poviedku, jednou ranou ma vprace do rakvy.

Verím. Saňka je bandita.

*

V televízii ukazovali básnika Stojlova. Opäť opakoval slová o venóznej a arteriálnej krvi. Príde čas, kedy mu nepodám ruku.

*

Kedyže už Sidor odpovie?

*

Videl som vo sne matku. Povedala...

Nepovedala nič.

*

Sidor, konečne, netvor. On čaká moju smrť, aby mi ukradol moju poviedku.

Prisnila sa mi matka. Povedala: – Príď ku mne! Je mi tu smutno.

*

Bol tu Saňka. Prosil peniaze na víno. Dal som.

*

Saňka bol ešte raz. Povedal, že ma má za otca. Opäť som mu dal peniaze.

*

Poslali mi späť poviedku. Porochovo ma na ulici nepoznal.

Polutovaniahodný človek.

*

Som unavený. Mrznem. Bol tu Saňka. Priniesol mlieko a chlieb.

Pýtam sa: – Pochováš má, keď umriem?

– Nenechám ťa hore – odpovedal.

*

Stratím sa spolu so zimou. Jari ma neodovzdá.

*

Chlieb zoschol a mlieko sa prekyslo.

*

Už dávno nebol den. Píšem pri zažatom svetle. Klopú mi na dvere. To prosí mama, aby som otvoril, a spolu s ňou – otec, dedko. Dášenska Milisiponti a mnoho dávnych ľudí. Je ich stále viacej a mne je ťažšie tu sedieť. Treba otvoriť, alebo neotvoriť. Sú tam také hlasy, ktoré nikto okrem mňa už nepočuje, skrátka som posledný človek, človek končiaci.

Pochopil som pravdu o ľuďoch: človek, ako kameň, je slepá ulička prírody. Cez človeka cesta nevedie.

*

Prišla jar, alebo odmäk? Zo strechy sa lejú povrazy. Všetko je za chrbtom. Vpredu jeden chrbát. Ostávajú žiť. Ostávajú v zime.

Neklopte! Žiadny objav – otvoriť dvere.

*

Blázon urobil chybu. Do jari vypleštíš oči.

Alexander Milisiponti

Z ruštiny preložil Juraj Kalnický

Povídku od MICHAILA ANDREJEVIČE PISMENNÉHO Človek končiaci jsme otiskli v 7. ročníku Psího vína v čísle 27 v roce 2003. Petr Štengl ji dodnes považuje za jednu z nejlepších povídek, jakou kdy četl. Podobný názor mám taky. Troufám si říct, že jsme byli já, hluboce nevěřící ateista, a Michail, hluboce věřící katolík, který mimo jiné napsal tisícistránkový životopis Panny Marie, přátelé. Jsem jeho velkým dlužníkem. Přeložil nezištně do ruštiny řadu mých básní i povídky o Nejakém Jurovi Vičíkovi. Propagoval mě, kde mohl, díky němu moje texty a reprodukce mých obrazů vyšly v řadě ruských časopisů a „Jura Vičík“ i knižně v moskevském nakladatelství Levona Osepjana. 21. prosince 2011 jsem od jeho přítele Slováka Juraje Kalnického dostal tento mail: Michail Andrejevič mal dnes v rodném Noginsku pohreb je mi z toho moc smutno juraj Mně dodnes, Mišo.

-jk-

Milan Libiger

PO PŮLNOCI V GARSONCE

Pocity neurotické
jak slípky slídí
zatímco soused Lévy
co se dneska nastěhoval
drží tóny dlouho
a něžně jako šek
v baladě cikánské

baladě o měsíci?
srdci? smutku? prokletí?
o nešťastné lásce plavého chlapce
jemuž matka jeho milé
dře obličej
několik dní
neholeným rozkrokem?

cikán zpívá
a ráno se ženou vynáší k popelnicím
starý divan

ZASE SRDCE TEMNOTY

(J. Conradovi)

Touha válčit
se šíří jako vši
spokojení Dánové
pláčí na letišti

ale ten pocit moci
poškrábat se
hrůzou!?

a jen tak mimochodem podupat pole máku
oholených zarostlých
vesničanů

když Tálibán
je jako sponka
fandů Brøndby
i FK

DĚLÁME DŘEVO

Na dvoře mezi poleny
zahlédl Radim eurosložku
s horoskopem
– Jsou to pičoviny
podle hvězd jsem
empatický a přelétavý –
a přiloží předpověď
do kotle Viakon

pak pot

v pauze nám jeho žena Helena
servíruje šnycl kaši pivo
– A kde je zelí? –
praští pěstí do vratkého stolu Ráďa
zatímco jejich tři děti
v patře válčí
kolínkama

pohledy zapění pivo slepice a slunko
nepřestává pálit

ÚNOROVÁ RÁNA

Jsi slušná
nechceš típnout mobil
co pořád vyhrává
protože tvůj muž už vstal
a nikdo u dětí

ležíš v mé posteli s hlavou zvrácenou
na počátku pondělí
na tvém ohryzku
ztrácím řeč

přikrýváš mobil polštářem

ZABÍJAČKA V HŘIVÍNOVĚ ÚJEZDU

Řezník bourá zázrak
pravdivá krása vnitřností
mám teplou ledvinu
na dlani
rozříznu a otevřu ji
jako pouzdro na brýle
– uvnitř třetí břeh?
– Srdce a plíce do vřícího kotle –
nařídí řezník
zatímco oči žere kočka
a plné tlusté střevo
káže na hnoji

NOČNÍ SLUŽBA

Jogíni ignorují spánek
coby ztrátu času
štipský kostel se otřepal
– Neznám to tady nic nevidím –
ač natažený neodbyl jsem
babičku
vedu ji na záchod
se sítnicí jak řešeto
pustila to v chodbě na dlažbu
a cestou k posteli
mi děkovala
– Zase někdy přijďte
a na shledanou –

opět ve tmě
se ještě omlouvá
duchům pod stropem
že je předběhla

OPOUŠTĚNÍ

I.

Rozechvívá mě život i smrt Ježíše
a rozesmívá osud
virtuálního šerpy Krista
toho nosiče našich břemen

copak jsme každý Messner?

II.

Pane
modlitba čpí potem
jako rukavice

ale věčnost – jak se mi zdá –
není epická

III.

Začíná pršet
jako by nebe sázelo vodu
a chce se mi vyšplhat po dešti
ve jméno otce matky
i bratra staršího

kámen

Yusef Komunyakaa

JAK NÁM PADAJÍ KARTY

Proč jsi byl pryč
takovou dobu? Pochovala jsem
dalšího manžela, co jsem tě
naposled viděla držet se nebes.
Prý tam, kde teď žiješ,
sněží po celý rok.
I hrušním a jabloním
jsi tady chyběl –
suché větve kol dokola,
jak po válce. Pojď blíž,
oči mi zeslábly.
Přes pole bílé krabice
úlů, tiché jak země,
tiché jak tvoje pohlednice, které nikdy
nedošly. V září večerního
slunce mi zbledly vlasy,
starý chlév se naklonil
k zemi. Kyklopa jsem před dvěma roky
uložila v pytli do vykopané jámy. Pole
s kukuřicí teď ovládly
klejcha & ostružiní.
Tak nám padají karty;
Anna, ta krásná dívka,
pro níž jsi byl ochoten
znovu a znovu láskou umírat,
žije teď v New Orleansu
na obou stranách
Bourbon Street.

(Tiptop)

ČLOVĚK NIKDY NEVÍ

Na chvíli tančil s vysokou
trávou, jako by byl v kole
s tanečnicí. Naše hlavně
byly rozžhavené doběla.
Než jsem se k němu dostal,
modrá svatozář
much si ho už přivlastnila.
Vzal jsem mu fotografii, kterou
mačkal v ruce.
Nevím, jak jinak to
říct: Pocítil jsem lásku.
Ráno se zase utišilo,
až na vzdálené houfnice
a zvuk někde vzlétajících vrtulníků.
Strčil jsem mu náprsní tašku do kapsy
a obrátil ho, aby už
nelíbal zem.

(Dien cai dau)

ULICE TU DO

Hudba rozčísila večer.
Zavřu oči a vidím,
jak chlapi do prachu kreslí hranici.
Amerika se protlačuje membránou
mlhy a bouře, a já jsem zas malý chlapec
v Bogaluse. Nápisy *Jen pro bílé*
& Hank Snow. Ale dnes večer
vcházím do baru, kde dívky
uvadají jak tropičtí ptáci. Když
si objednávám pivo, madam
za pultem se tváří, že
nerozumí, a její zrak
sleduje každou bílou tvář, zatímco Hank Williams
vyzpěvuje ze světélkujícího jukeboxu.
Zrazujeme se navzájem tam, kde
nás jedině kulometná palba
dovede sblížit. Dále v ulici
si svoje místo drží i černí vojáci.
Zákaz vstupu mě vtahuje
hlouběji do uliček, kde hledám
něhu v hlasech
zraněných vlastní krásou & válkou.
V džungli u Dak To
& Khe Sanh jsme bojovali
s bratry těch žen,
které se teď chystáme vzít do náruče.
Spojuje nás víc než jen
národ, když se černí & bílí
vojáci dotýkají v rozmezí minut
stejných milenek, cítí
vzájemný dech,
aniž by věděli, že ty pokoje
se sbíhají jak tunely
vedoucí do podsvětí.

(Dien cai dau)

PŘED ZDÍ

Moje černá tvář bledne
a ztrácí se v černé žule.
Řekl jsem si ne,
jen k čertu žádné slzy.
Jsem z kamene. Ale i z masa.
Můj zamlžený odraz mě pozoruje
jak dravý pták, profil noci
nakloněný k ránu. Hnu se
– a kámen mi dovolí vystoupit.
Změním směr – a jsem opět
v pomníku vietnamských veteránů,
jen na úhlu světla záleží,
kde se ocitnu.
Procházím těch 58 022 jmen,
nejistý, zda nenajdu své vlastní
v kouřovém písmu.
Dotknu se jména Andrew Johnson;
zhlédnu bílý záblesk miny.
Jména se zatřpytí na halence ženy,
ale když poodejde,
zůstávají ve zdi.
Svítivé tahy štětce, červená křídélka
ptáka napříč mým pohledem.
Nebe. Na nebi letadlo.
Obraz bílého veterána ke mně
připlouvá a jeho bledé oči
hledí skrze mé. Jsem okno.
On ztratil pravou ruku
v pomníku. Z černého zrcadla
se snaží žena vymazávat jména:
vlastně ne, jen češe chlapečkovi vlasy.

(Dien cai dau)

SRŠNI

Když ostří pluhu vyvrátilo
starý pařez pod
povrchem jak žebrákův
zkažený zub, vylétli
a starý Jackson nechal pluh
zaseknutý jako velrybářskou harpunu.
Kůň vyvstal jak půlnoc
k rozbřesku, řízený něčí
časomírou. Zatřásl se, ale ne
jako se natřásají ženy
před zrcadly v šestákovém
obchodě – bylo v tom hlubší spojení
s večernicí na nízkém obzoru.
Stál tam, v postroji,
zpeněný, prostě jen
zaleknutý tím nemírným, podivným
tichem. Zaržál
jedinkrát a pak mu ta celá
nádherná modročerná obloha
spadla na na záda.

(Magické město)

MILOSTNÉ DOPISY MÉHO OTCE

V pátek vždycky otevřel krabici od domina,
když přišel domů z pily
a chtěl, abychom psali matce,
která posílala pohledy s pouštními květy
většími než člověk. Prosil ji
a sliboval, že na ni už nevztáhne
ruku. Já jsem byl spíše rád,
že utekla a někdy jsem chtěl
připomenout, že po „Puntících v měsíčním svitu“
od Mary Lou Williamsové jí otok nikdy nesplaskl.
Kapsa jeho tesařské zástěry se vždy nadouvala
starými hřebíky, vytahovací kladívko
měl zavěšené u boku & prodlužovací šňůru
smotanou u nohou.
Tlačil jsem na propisku,
jež kroužila slova: Lásko,
miláčku, zlato, prosím tě.
Seděli jsme v tiché surovosti
voltmetrů & závitnic
ztraceni mezi větami...
Odlesk pětilibrového klínu
na betonové podlaze
dveřmi jeho dílny
přitáhl západ slunce.
Třeba se jim smála
a páčila je nad plynovým hořákem.
Můj otec se uměl jenom
podepsat, ale z pohledu do plánu
byl schopen říct, kolik cihel
je třeba na stěnu. Tenhle muž,
schopný ukrást si na dvorek
růže & hyacinty, tady teď stál
s očima zavřenýma, s rukama v pěst,
pracně hledal jednoduché slovo, téměř
ospravedlněn už samotným snažením.

(Magické město)

KACÍŘSTVÍ

Ale ano, krev zažehla meč
na východě i na západě, aby se oddělili
bohové a homo sapiens.
Ne, nebyl to penis,

co se snažili farizejové zkrátit
a amputovat. V tu dobu
jazyky uhnívaly jak tučné fíky
na ulomených větvích. Palegiánská

myšlenka mohla stát muže hlavu.
Ženy byly zahnány
z kazatelen a jejich písně
už jenom mírně voněly myrhou.

Někteří formovali lži a odlévali z nich
zlaté sochy. Jiní viděli hořící hranice
a tvrdili, že svobodné vůli se nemůže dařit
v tělech loutek, v nahlodaných bůžcích.

(Posmívát se bohům)

YUSEF KOMUNYAKAA (1947), americký básník, držitel Pulitzerovy ceny, vydal řadu sbírek: Tiptop, Omlouvám se, že mám v hlavě oči, Řečí neónu, Dien cai dau („pomatení“, vietnamský výraz pro Američany), Magické město nebo Posmívát se bohům. Uvedené básně přeložil Josef Jařab, vyšly ve výboru autorovy poezie Očarování, vydalo nakladatelství Paseka, s jehož laskavým svolením je publikujeme.

Tomáš Lotocki

(Básně z rukopisu)

HALENKOVICE

Obléct se do žluté haleny
v těch stráních pro šest sluncí
kde pošťáci na bicyklu
vyvržou samoty
aby řeč ticha nestrhla se z pantu

V lese tu jistě rostou helenky
z nichž uvaříš si domácí guláš
a voní pak po houbách
i ložní prádlo den po vaší svatbě...

A než budeš odcházet
sochař Kovanda co vstává s liliputkami
vydloubne ze ztrouchnivělé klády lipový pupek
anděla v něhož nevěří
a přece každé ráno z okna vídá
trojkřídlého jako akvinské múzy
co má forem i na vánoční cukroví
a dál až k velikonočům
však látky leda tak
na luznou halenku z rosolu:

*A jíst se bude i maso světlušek
na tom našem svatém posvícení*

ŽIDLOCHOVICE

Stará řeka –
štika co zařala tvůj dětský pyj
a vysává med z šourku

Kdysi jsme tu trhali cejny lopatáky v čase námluv –
za těla třecí vyrážkou tak drsná
že postrouhal bys na nich okurku

Říkalo se – půjdem chytat na mák
*jen na to hezké –
tak zadřít motor vzpomínek
o šmirglpapír nahých břich*
Doma nás ještě čekaly máminy buchty

Už si užili svý
říkali místní fotři

Mně bylo dvanáct

Jim tak o dva míň

JMELÍ

Jako setnuté hlavy
rovnou na sváteční stůl

*Cítím Tě na půnebí
a ještě dál
ale do vánoc to stejně nevydrží*

říkala v jarním slunci

jako můj dědeček
když mu sdělili:

Karcinom jícnu

PENZION U MEDVÍDKŮ

Hladká tma – spánek Lipna pod hvězdami
nerušený ani zachrápáním větru
Sám rozředený sedmi pivy
pozbývám žhavé hmoty
Otevřený velký vůz
a jen sto světelných metrů domů

Tak jsem ti ujel červím tunelem
a mám tě na háčku –
vyhasínám v souhvězdí ryb
kde přímo uprostřed bělice požívá
černá štičí díra

*(však stačí náhlé zakuckání dravce
jemuž na patro se lepí
šupinatá perleť ouklejí
a jezero se probouzí)*

Zase tě cítím
Ze země padá k nebi voda:
Inkvizicí slunce požehnané
dávení hvězd

(Hůrka 2010, ve 4 ráno)

BÁSNÍKŮM VŠECH GENERACÍ

Na zaplakaní jater přičichnout
k muchomůrce zelené
a řádně to zapít stříbrnou měsíční rtutí –
tím bolehlavem nepochopených

Pravit – když o tebe stojí:
*Jedna vlaštovka jaro nedělá
Tisíc vlaštovek dělá podzim...
A nakonec nic není sněhobílé...*

A když o tebe stát přestanou
když tvoje zbytnění přestanou lochtat peroutkami lichotek
cítit se prázdně a zhrzeně a bezbranně jako ostříž
jemuž běloskvoucí holubička
zase jednou vytřela zrak

LOT ČTE TOMÁŠOVU MODLITBU

A pokud nejsi proč mám kurděje
když dopuju se vitamíny strachu
že brzo skončím v knajpě *U rarachů*
a kmotra smrt mi pohár doleje

A pokud nejsi proč se ještě směji
když pocit že nic nebaví
je jedno velké dejà vu
byť se jak dravec vrhám do ouklejí

A pokud nejsi kdo dal zvon těm plicím
když přežraný skopovým k sebetrýzni
jež sama sebou hladoví a žízni
volá tvé jméno – Tomáš nevěřící...

Z LOTOVA LYRICKÉHO DENÍKU

Všechno už kolem něj prošlo
jen Vy ne slečno Pokorná

Snad proto Vás žmoulá bezzubými ústy
a vzývá vaše jméno rozskřípaným perem
Má Vás i jako uzal na svém pyji
a věčné hořko v puse
když v lese májovek sbírá žlučníky

A přitom tuší
že není jen zvířetem
kdo o hladu a v zimě
pojídá srdce solných homolí

Tomáš Lotocki: Básníci Petrova ticha

Jelikož mě náš herberksfotr už v úvodníku nazval „poslancem“ za rybařinu, musím této predestinaci pokorně dostát, a proto i rubrika, v níž budu představovat poezii „odjinud“, bude ve znamení rybářsko-literární synkreze.

Rybář alias tichý blázen, to je v představě většiny populace zvláštní samorostlá odrůda člověka, poddruh homo ichtyos, jehož jedinou vlastností je celé hodiny němě prosedět na břehu rybníka nebo přehrady, s pohledem tupě upřeným na dva polystyrénové splávky, jejichž dějinným úkolem je zřejmě zůstat do konce věků nehybně trčet na hladině. Skutečnost je sice poněkud jiná a moderní rybařina dokáže být velmi akční a adrenalinovou zábavou, přesto však jistou pravdivost tomuto sousloví upřít nelze. Je to totiž opravdu potřeba ticha a úniku z babylonu života do léčivé samoty, která je pro většinu skutečných rybářů hnacím motorem jejich často celoživotní vášně.

Kdyby označením tichý blázen lidé nepočastovali rybáře, možná by nakonec připadlo básníkům. I oni před světem prchají do soukromé klauzury a jejich odtažitě počínání okolí častuje prezíravostí nebo přímo výsměchem. Ba jsou na tom vlastně ještě hůř. V porovnání s nimi se totiž mohou rybáři čas od času před světem vykoupit trochou vlastnoručně uloveného masa. To básníci jsou většinou hned na počátku své strastiplné „cesty k sobě“ odsouzeni k nezájmu a nepochopení okolí. Určitý pocit samoty je i pro uměleckou práci nezbytný a ticho v básnické řeči dostává mnohdy osudový až metafyzický rozměr: *Věděl jsi, že není (smrt) v tichu, / a proto jsi mlčel* (Vladimír Holan); *Za žádnou pravdu na světě. / Ale jestli chceš, / za malý pětník ticha* (Jan Skácel). Proto není divu, že se tyto dva světy ticha občas prolnou a zanechají výpověď, jejíž věrohodnost jako by přímo vycházela z prapodstaty člověka, jako by byla pokračováním příběhu našich dávných předků, a vodní hladina je tu pomyslným zrcadlem, v němž vidíme naši skutečnou animální podstatu a podobu.

Výspou rybaření byly odedávna anglicky mluvící země, a proto se za prvními úlovky vydejme na Britské ostrovy.

Ted Hughes

Anglický básník a autor knih pro děti TED HUGHES vešel v obecnou známost především jako manžel americké básnířky Sylvie Plathové. Je však také autorem celé řady pozoruhodných básnických sbírek (za všechny zmiňme jeho prvotinu Jestřáb v dešti), jejichž ústředním motivem je vztah člověka a jeho animální podstaty, surovost a vitalita přírody i lidského světa.

Na ryby chodíval Ted Hughes už v dětství se svým bratrem. A právě tady začíná čerpat základní podněty ke své pozdější tvorbě, vycházející z vnímání přírody v její kráse, ale zároveň i skryté nezkratnosti a syrovosti.

V knize Jak se dělá poezie z roku 1967 se pak Ted Hughes zajímavě rozepisuje o vztahu poezie a rybaření:

„Kde se tedy básník naučil tak dokonale soustředit mysl na jednu věc? Soustředění je velice cenná schopnost, ale ve škole ji neučí a málokdo ji zvládá sám od sebe. Já v ní nijak nevynikám, ale určitou zručnost jsem přece jen nabyl. Ne ve škole, ale na rybách. Chytil jsem v klidných vodách na plavanou. Jak víte, rybář při tom nedělá nic jiného, než že celé hodiny bez ustání zírá na splávek. Strávil jsem civěním

na splávek nekonečné stovky hodin – červený nebo žlutý bod velikosti čočky na deset metrů ode mě. Ten z vás, kdo si to nikdy nezkusil, si možná myslí, že je to velice otupující koníček. Ale tak to rozhodně není.

Všechny ty otravné maličkosti, které člověka obvykle rozptylují, náhle zmizí. Musí zmizet, jestli chcete dál rybařit. Když se tak nestane, nedokáže se člověk zklidnit a za chvíli znuděně a ve špatné náladě balí nádobíčko. Ale pokud se jich přece jen zbavíte, dostane se vám blaženosti vyvolených.

Celá vaše bytost spočívá na splávku – zlehka, ale ne ospale. Je tak bdělá, že jí sebemenší zachvění splávku projede jako elektrický šok. A nevidíte jenom splávek. Jakýmsi nepostižitelným a mírně hypnotickým smyslem, jako když v orchestrální skladbě posloucháte kontrabas, si uvědomujete kdesi v hlubině rybu. Každým okamžikem se vaše ostražitost vytrhuje rozměry tělesa, které pomalu vyplouvá z vodních travin a blíží se k vaší nástraze. Nebo představou nádherného podvodního světa tonoucího v naprosté nevědomosti o vaší přítomnosti. A všechno to soustředěné vzrušení v aréně předpokladů a nepředvídatelných událostí nemá jiný účel než vynést něco krásného a hmatatelného, živoucí kov, ze světa, kde neexistuje nic než ono nevyhnutelné cosi, co z nicoty vytváří život a znovu ho do ní vrací.

Jak vidíte, rybaření se splávkem je druh duchovního cvičení v koncentraci na malý bod, přičemž se zároveň vaše představivost uvolňuje, aby do sebe sbírala všechno, co může mít pro onen malý bod nějaký význam. V tomhle případě je naším bodem splávek a to, co pro něj má význam, jsou všechny ty ryby, které si tak pilně představujete.

ŠTIKA

Štika, to je necelý metr dokonalosti.

Štika je rozměr zeleně tygrovaný zlatem.

Zabiják rovnou z jikry. Zlé věkovité pohrdání tančí na hladině mezi muškami.

Sunou se nadšeny svou grácií,
silueta nad smaragdovým dnem.

Ponorková jemnost a hrůza
na své poměry třicet metrů dlouhá.

V rybnících pod upocenými listy leknínů
nehybná sklíčenost.

Válí se na černém listí od loňska, pohled vzhůru,
nebo se vznášejí v jantarové jeskyni z řas.

V čelistech zahnuté skřipce a svěráky
a tak to zůstane až navěky.

Život ovládaný tímhle nářadím.

Žábry se tiše vlní i s ploutvemi.

Tři jsme měli za sklem

v travnaté džungli: malou, větší,
největší. Krmili jsme to potěrem.

Místo tří dvě, nakonec jedna.

S těhotným břichem a grimasou od narození.

Opravdu si neberou servítky.

Dvě střední váhy, stejné kalibry
veliké, suché a mrtvé ve spleti vrbovky.

Jedna po žábry zapasovaná v té druhé.

Svrchní oko zíralo jak kolo svěráku.

Oko v kovovém lesku,
který se smrtí zkrabatil.

Rybník, kde jsem chytil. Padesát metrů napříč.

Jeho lekníny a těžcí líni
přežili poslední viditelný kámen
kláštera, který je vysadil.

Tichá legendární hloubka.

Byl hluboký jak sama Anglie a v něm
obrovská štika, co se stářím nepohne.
Až jsem se po setmění neodvážil nahodit.

Nakonec jsem tiše nahodil a rybařil.

Vlasy mi na hlavě mrzly
představou oka, které se mohlo pohnout.
Tiché šplouchání na temném rybníce.

Sovy konejšily ve vodě odrážené stromy.

V zjitřeném sluchu a rušily můj sen
vyvolaný temnotou všech temnot
který se zvolna zvedal ke mně přihlížejícímu.

(překlad František Stralczynský)

Petr Odehnal

J. N. K. Ž.

26. 6. 2005

V zlatavém nátěru
stigmata koroze.

(Zmožen smrtí.
Zmnožen
smrtí.)

Jak vteřinovka
krouží vlaštovka
kolem kostelní věže.

DĚLANOVEC

Nad Potečí studánka,
voda, která léčí.
Prostoduchému pasáčkovi
se tu zjevila Panna Marie

a on sa z toho podělál.

Po dědině pak vykládal,
že mu splnila tři přání.

Sušilovým

Šeptalo se,
že se žádný z kolovratů v Kloboukách
nesměl zastavit
na víc než den a noc.

Jinak by na město přišly další vpády.

Soukolí soukenického orloje.

KURUCU, PRYČ!

Viděl jsem to loni v říjnu v Novém Hrozenkově. Na jedné vysoko položené louce pouštěly děcka draka. Draka? Provázek, kříž z tenkých latek, přes průsvitný papír dobře patrný, a na papíře pastelkama nakreslený Spasitel. Jedno z děcek vodilo špagát po větru, ostatní klečely se sepjatýma rukama a volaly na nebe: „Kurucu, pryč! A ty, Kriste na nebi, smiluj se nad námi!“

KLOBOUCKÉ STALAGMITY

Tři kapky
pomalu
tuhnoucí
na pomešším stalagmitu.

Lesklá a vlhká přítomnost.

A dlouhé dozrávání k mýtu.

MICHAELA

Pohyby. Dotyky
přes bránu do předpřítomného času,
do času před bodem nula.

Kdo všechno ze starých a ještě starších matrik
dobývá se takto k nám
s příspěvky,
jež mocná ruka jemně rozemnula?

BOROŠÍN

(Dráha presidenta Masaryka, 6. 6. 2009)

Vagón motoráku
co hodinu
hobluje protějščí stráž.

Jak člunek
tká
tuto sobotu.

ŽELEZNÝ KŘÍŽ

Velké Karlovice, 26. 8. 2012

Rodina Podešvova, Rodina Křenkova, Volkovi
Anebo jména, ohraničená léty

Poslední vizitky

(V osnově hrobů pokorně zatkané
sousedské izobary)

Stranou u hřbitovní zdi, blízko fary
malý hrob

Zde odpočívají farní kuchařky

Odpočívajte v pokojí

Žádná jména, žádná data

(ani počet)

Podstatné jinak

(Myslet si můžeš cokoli)

Petr Pustoryj

U VAHAŘE

(A. Marešovi)

v hlubině černé třináctky
nebude pravda či tajemství víry
ani na hladině nic zvláštního nečeká
v duchu jen s tebou děvče
jestli to pomůže
jenže dildo jazyka se protahuje seč může
nesmírně čile hustým vesmírem
to bůh obcuje a čítá
stvářet mystika
zatímco člověk čuje průser
kterým bude obdarován
jemuž bude nabídnut
tak či onak je to s láskou
provždy slepou a blbou
nerozhodnou
s váhavými vahaři
a logicky se vším
co lze spočíst
v černočerný rmut

BLUES BAR GARCH

kdy naposledy byl
v podobně černo-bíle frotážovaném prostoru
projektovaném pro na oko okousané pasti
naprosté vzájemné lhostejnosti?
je to jedno přátelé
perspektiva čáry a čas lžou
pokaždé jindy a jinde
a jinak
dnes a zde prázdnou zdí
s kterým se domluví na příště
žárlivou vábničkou mobilu přivoláván zpět
trhat cíchy
jako vždy

MERLIN

(O. Holpuchovi & L. Beranovi)

blažené tři obláčky sedí na tenkém nebi
a úplněk buddha hubu jak rohlík
šmatlal mokré listí dokud nezjistil
že je na místě
naproti dědek u červeného
smrdí po olíznuté balící pásce
počítá drobné
a pinglice ho natáhla a vyštvala do tmy
navzdory křesťanské lásce
ale vem vás bližní čert
co vlastně očekávat
království nebeské?
a s babama?
apokalypsu?
smál se na ty u džuboxu
však po očku
skrže sklíčko piva už už ven
ven
netřeba se dozvídat
je čas popojít a znovu vykecávat luftu
co nikomu živému

LÉTHÉ V LÉTĚ (NA HAJZLU V PONORCE)

(R. Valuškovi)

na hajzlu v ponorce
má se každé za borce

do nicoty bílý zdi
zarejvá svý nesmysly

zapomena chcát pak civí
na to co tam drásli cizí

ubohosti, no fakt blbý!
co tu chlastá za pablby?

bůh sud' – to my ne
stejnak prý sláva pomine

v létě cipís v slabé chvíli
tu zed' canců vybilí

však léthé hcanků odnese
životů kus – ne obsese

VÁNOCE V PONORCE

(Rudymu)

sotva vrchní usne
sen se sepne
štamgastům ježíšek
nosí na stůl

krígly empatie
kořalíčky stesku

sobi zaběhli se v světě
sáně plné dárků
tichou nocí
samy míří k dětem

krígly stesku
kořalíčky empatie
ježíšek nosí na stůl
čeho kdo snese

nám přece kurva
nám právě dnes
narodil se

RUBATO ANDANTE

(V. Burianovi)

do šesti mě matka kojila
dneska pivo? samej blaf
ale vod prsa – to aji svatoška
stará piča co měla dvojčata
dojčence tři a půl leta
by mohla svědčit
oni byli světští – komedianti
a dennodenně u ní byli z kojeňáku
těch litrů co vydojila a odevzdala
celý jedný komunistický generaci!
jak to začlo týct tak to nezastavila
mokrá až po gatě – a kurva proklatě
je na tej revoluci nejlepší přirozenez výběr
jako že ten větší menšího
inu politika – pravda pravdoucí
ale to sem o fous odbočil – arci to znáte
jak ta černoška stříká z cecku na triko
tomu hanzelkovi nebo zikmundovi
páč je to jedno a říká
buď rád že to není inkoust?

BRATŘI V TRIKU

(M. Vrbovi)

jsi zarostlý jak ezau
říkávala matka
a v pubertě nevěděl
co to znamená
až se po iks letech s bratrem potkali
a společně si nedokázali vysvětlit
že co je nabíledni je zároveň
o krok nedostižné
jako krása
pivo dalo pivo a
potom jeden z nich navrhl
ať v tomhle stavu bez tíže
smíření s vinou
setrvají navěky
a při tom ku podivu těch
naproti v zrcadle
nejmíň do zavíračky
zůstalo

BYSTROVANY

(J. Grombířovi)

stmívá se na návsi pod lípou
populace tiše stárne
živo je dosud před pípou
život se jeví v marném

mládež posedlá akčním kinem
roznáší hlášky u piva
vesnice jak city chladne
tringeltu měsíce ubývá

perseidy bez přání hasnou
horrorové storky padají na mlat
do betonu s ledem se ulívá
myšlenka na věčný návrat

k místu na slunci dospějí důchodci
odvěra se o ně můžeme rvát
země se zatočí pozpátku k půlnoci
je bez času mortal combat

U ČERNÉHO ORLA

(P. Hruškovi)

nashle hlesl dělník
po soupravě zelené
a dvou piv jde do práce
tam a zpět veřeje vrzly

máselné ticho v lokále
je tak tik vteřinovsky
a praskavé nálady parket
když hospodská našlápne

jemně se přeptat
zda něco nepotřebuje
ani to málo pomyslí
dospěl už před časem

cestou na jih až sem
právě začíná chápat
proč se zastavil
když zde nebydlí

nahlas řekl jen pivo
a za kuchyňským přístěnkem zasutý
domácí démon
začal gargantuózně chrápat

U PELIKÁNA

(R. Valuškoví & J. Dadákoví)

venkovské náměstí s ježíškem na křížku
dvě brázdy lavic a stolů a ticho
u litovelského
čas zacyklený ve smyčce zámku

poutající bicykl u sloupu nedokončeného plotu
proč sem jezdí?
pro samotu
pro náhodnou melancholii

za zrzkou-servírkou s komářím hlasem
aby si představoval jak piští při koitu
uniknout napospas periférii-světlu
uvažovat proč psát střízliv

plout v přílivu a nebýt příliš
sám a ve chvíli tři a jedno malé
slunko mu zapadlo
komáři přisedají na čelo

dneska jsem nechal porazit prase na sobotu
mám tu padesát lidí na svajbu
zaslechl hospodského ze zápraží
než šlápl do pedálů

Básně P. P. jsou z rukopisné sbírky Toulky loutky. Básně hospodské, věnované a jiné.

Jan Dadák

Ještě není byt jen málo
zralé
děcko s drzou peckou v malém čílku
trochu brzy v pozdním jaře
pozdní
večer konec
konců jako vždycky
když se vrací stejný příběh
stále znovu
v jiném čase pecka paměti
se vtiskem stromu a časný dojem
z toho jara
kde si roste výhon z drzé nicky
to už známe
skoro všechno
cestou
tam a zpátky
dozrát v pádu a do koruny vzhůru

(JEŠTĚ JEDNA REINKARNACE PRO JIŘÍHO K.)

Země vysála sílu z kamenů
a knížka už se brala také spát
slunce se jako pes v ostřících otočí
a na chvíli se bude bát
z kosal skutečně vytryskne
červená inkoustová krev
uličkou z makových palic projde
v kostech zlomený kostlivec
kozičky v bezech bezmocně zamečí
a dají se za potravu ptáků
malá děcka na písku tlumeně kvikají
a plácají dál bábovky fantaskních tvarů
jedna razí vedle druhé jak houba
po dešti
vesmír se rozpíná
počtem kombinačních možností

(BÁBOVKY)

Vědomí loupané ze slupek paměti
kde labutě na vahách spojí se zobáky
jedině v plné tváři měsíce
aby již neřekly více
nic než co se říci právě nedá
probodnuté a odražené světlo leda
kde je všechna jasnost za slovy
již dávno obsažena
jak vysrážená rosa z přemáhajícího čela
mrazových květin hledících na svůj předobraz
v pekle
dírou v ledu pochodňovým světlem
za rychlého střídání světla a tmy
tunelů kterými projíždíš
až labuť připluje
blíž
a odlétá
aniž kdy dosedla

(KRMENÍ LABUTĚ)

Nejspíš to musí přijít nárazem odjinud
i kdyby sis měl chytit tvář
a nechtě ji při holení v krvi zanechat
musí to sednout třeba bezbarvým měchýřem do ruky
i kdybys přišel o svůj zopičelý klid a řád
stává se v mnohosti ledacos
ale tobě ať je země lehčí pro ten pád
kdy ti tvář bolestí celá prudce zplápolá
zkřivená stejně jak čas
ty jím však projdi
i když ti chytráci zkusí zlámat vaz –

v nohách pohyb i kovový klid
často snad nelze a netřeba pochopit
vstát ještě za tmy neviděn jít
tak už se umyj
a syp

Stihnul ses oholit...?

(VSTÁT A JÍT)

Kroucení zadkem
a modrá syntetická růže
to se snad absolutně může
z nohou svléká nylonové hadí kůže
a plive jiskry statické elektřiny
cípek persiánské kožešiny
ne déle než odmávnutí půlvtěřiny
v pupku skládající se krystal soli
prohnutá jak nosiči vody z Mali
jamky ze kterých kolibřici sají
magnetismus vertikální tyče
slyším se říkat ke vlastní hrůze
zábavné a když se zrovna nemusí
tak se alespoň může
ale to prý již sama země praví
že bez ryzí transcendentály
se žádná stavba nedostaví

(NÁROD SOBĚ)

Už se to v drátech zalamuje
prádelní kolíky připraveny k odletu
do teplých krajin
žena sténající otevřeným oknem
melodický orgasmus
obyčejné věci jako pepřenka a cukřenka
ale smírně položily své viditelné konstanty
na podklad noci
rychlou jízdou míjeli jsme pod nimi
neonové prásknutí
bičem jeřabin při silnici
vlna nepodmíněného štěstí hmatná
a nezpochybňující přišla jako přešla mizející
v cinkajícím hvězdném prachu a šumící
pěně stříbrné kinematografie
už se to zalamuje na drátech v kolících
připravených k odletu
a extatizovaných ženách v oknech
obyčejné věci jako pepřenka a cukřenka
ale z otevřené skály jako šperk zkrášlující noc
vyvedly růžově nahé mládě miladu
aby se jim ve stáří stala smyslem
neodpykaného rituálu

(MARTYRIUM KÝČE)

V době kdy byl ženský kotník
sexuálním symbolem
lidé se obávali že roentgen odhalí příliš
mnoho a taky ano
kotník paní Roentgenové
a rodinné portréty kostlivců
to Petronius si rovnou
statečně břitvou přeříznul žíly
předtím než obloukem odložil
růžový klobouk svého rozmaru na borovici
v zasněžené krajině mlčícího lesa
dosud neobjevené Roentgenovy paprsky
tomu skrytě přihlížely
a jediný který z toho nebyl jelen
byl velký megaloceros arbiter elegantiarum
jenž pohnutím koruny paroží
narušil ten mohutně přicházející klid
z obsahu kterého se děsím
a formy na kterou seru
děl odtamtud blíž k pravdě
arbitr elegance
směrem ke své příští poetice
a měl výjimečně opět
pravdu

(ARBITR ELEGANCE)

Nevěděl bych
byl v situaci jak správně dál
použít návod
rozbalit rozložil podle nákresu
potom k řešení
nepoddajné součástky
vyskakovaly z uhýbajících prstů
sprosté jak smontoval a nesvítil
vrátil se k nákresu i návodu
proklepl počet i tvar všech příliš dílců
plížil se po špičkách šipek zpět
svými jejich kroky
rozmontoval smontoval a nesvítil
pološílený
zkontroloval pevné objetí spojů
vracel se do dětství
a konstruoval chybu v sobě
zapínal a vypínal zahlédnout jiskru
aby se ujistil že i přes svůj omyl
proud teče šílený
vykloněný z okna
zjišťoval
zda-li alespoň sousedi
ale tam se ten den
odehrávalo jakési černé divadlo

(NÁVOD K POUŽITÍ)

Dříve než se čtenář pozorně
začte
divák zadívá
a posluchač zaposlouchá
přeletí mol ze skříně do skříně
neslyšně
a neviditelně
neviditelně a neslyšně
tak jak to jenom on nehmotně umí
stvořil jsi obraz řeky času
tekoucí hlinou
líně
stvořil jsi obraz spícího
boha v této somnambulní krajině
stvořil jsi spící
obraz boha obrůstající hlohem
tak tedy pro jinde a pro jindy
sbohem

(MOLL)

Vlaštovky šikují do vět
nízko nad deštivým Posluchovem
zdalipak alespoň Rusové
tak jako každý rok
přilétnou s hvězdným logem
Sbohem a kalhotky!
praská to z krystalky
ve drátech Posluchova
kde guláš ještě má ten ostrý rudý říz
tak za rok zase znova
tečnou ve výletní restauraci
na točně Posluchova
našlápnout do pedálů a letět
jak okřídlená slova

(LIBAVÁ-POSLUCHOV 21-08-05)

A. M.

JAN DADÁK, režisér, scenárista pořadů ČT (Kultura.cz, Divadlo žije aj.). Autor sbírek Vyprázdněný kruh (Host, 1997) a Hledám kterousi věc (Vetus Via, 2012), z níž je těchto deset básní.

